

Institute of National Remembrance

<https://ipn.gov.pl/en/digital-resources/articles/8012,We-create-convenient-positions-which-cannot-be-attained-at-the-negotiation-table.html>

23.04.2024, 13:59

09.04.2021

“We create convenient positions which cannot be attained at the negotiation tables.” A piece on Roman Shukhevych

The man responsible for the Polish genocide in Volhynia and Eastern Galicia is still a national hero for many Ukrainians.

Roman Shukhevych was born on 30 June 1907 in Lviv. His father Joseph Shukhevych (1880-1948) was a lawyer by education. His mother Eugenia, née Stocka, was a daughter of a Greek-Catholic priest from Ohladov - a village located halfway between Radekhiv and

Toporov. He was brought up in a family involved with the Ukrainian national revival: his father was a “political” commissar of the West Ukrainian People’s Republic in Kamianka Strumilova, while his grandparents – at the beginning of the 1920s – hosted the meetings of former soldiers of the Ukrainian Galician Army; Yevhen Konovalts was also to have a room there.

After leaving the elementary school, Roman continued his education in the Academic Gymnasium in Lviv. He passed his maturity examination in 1925. In the period of his education in Gymnasium, he was involved in the activities of the Plast National Scout Organisation of Ukraine and did different sports – he even won awards during local competitions.

“Shchuka” - a student, conspirator-assassin, would-be officer-artillerist

In 1925, Roman Shukhevych started his studies at the Faculty of Architecture of the Lviv Politechnic Institute. In the same year, he joined the underground Ukrainian Military Organisation – his first nickname was probably “Shchuka”. The young conspirator was battle-tested with the assassination of the Lviv school superintendent, Stanisław Sobiński, accused of “Polonising” the Ukrainian education system. Shukhevych carried out the assassination with Bohdan Pidhainy, another member of the UVO, in the evening of 19 October

1926. The police investigation failed to determine the actual assassins of Sobiński. Two other members of the UVO were sentenced for that act – Ivan Verbytskyi and Vasyl Atamanchuk.

In 1928, Shukhevych was enlisted in military service. He completed it in the Artillery Reserve Cadet School in Volodymyr-Volynskyi. He did not graduate from this school, probably due to the reservations expressed by the counter-intelligence. After leaving the army, he went to Danzig where he studied at the local university of technology, and at the same time took courses of the UVO.

“Dzvin” (Bell) - an OUN fighter

After the formation of the Organisation of Ukrainian Nationalists, Shukhevych became a member of the military structures of the Ukrainian Executive of the OUN for the West Ukrainian lands, and he soon was promoted to head the combat department of the organisation. At that time, he acted under the name “Dzvin” (Bell). In June 1934, after the assassination of the Minister of Internal Affairs Bronisław Pieracki by the OUN, he was arrested by the police and sent to the Bereza Kartuska Prison. In spring 1936, the Regional Court in Lviv sentenced Shukhevych to four years of imprisonment. The sentence was reduced to two years after the amnesty. The body of evidence influenced the length of the sentence as it was only proved that “Dzvin” was a member of the OUN. Shukhevych was released in

1937. After leaving jail, he continued his underground activities. In autumn 1938, he illegally crossed the border to Slovakia where he became involved in the formation of the quasi-state of the Carpathian Sich and became a member of the staff of officers. After the annexation of Transcarpathian Ruthenia by Hungarian troops, he was probably evacuated to the Third Reich and completed the training in the Military Academy in Munich. After Poland lost the September Campaign of 1939, he moved to Kraków with other activists of the OUN where he participated in the internal meetings of the organisations and in the meetings with the representatives of the German secret service; he also taught military courses for OUN members and – at the end of March and the beginning of April 1941 – participated in the Second Great Congress of the OUN in Kraków.

Nachtigall Battalion

In spring 1941, Shukhevych became involved in the formation of a sabotage battalion subordinated to the German Abwehr which soon became known as the Nachtigall Battalion. Recruitment to the unit was carried out by the OUN, and the ultimate training of soldiers was conducted in Neuhammer (Świętoszów). After the attack by the Third Reich on the Soviet Union (22 June 1941), the unit set off to the East.

On 30 June, the Nachtigall Battalion arrived in Lviv. Its subunits were quartered in the area of St. George's Greek-Catholic Cathedral.

Shukhevych met there with the representatives of the local OUN and the party elite which followed the German army and arrived from the General Government. He participated in the organisation of the framework of the Ukrainian "militia" which was to be responsible for "order" within the limits of the city. On the same day (30 June), Yaroslav Stetsko's Government was formed on the initiative of the OUN and Shukhevych was appointed the Deputy of the Minister for Military Issues. The Nachtigall Battalion stayed in Lviv for over a week, and then set off to the East.

Several witnesses testified that at the beginning of July 1941, a small group of the Nachtigall members was to participate in arrests and executions in Lviv - the victims were selected based on earlier prepared proscription lists. The subunits of the battalion were also to safeguard the prison complexes in Lviv during the operation of getting the victims of the NKVD out of them. The Ukrainian militia forced the Jews to do that, and the Jews were supervised by the Nachtigall soldiers. The memories and investigation files include the information that the soldiers harassed those forced workers. Yet, in general, the Battalion did not participate in the pogroms of the Jewish population on the streets of Lviv which occurred at the beginning and in the last ten days of July 1941. Instead, the militia formed by the OUN was much engaged in it. Nachtigall was to start the mass shooting of Jews after leaving Lviv, in the region of Vinnytsia.

Shukhevych escaped the fate of other members of Stetsko's government who were interned. The Ukrainian battalions of the

Abwehr were withdrawn to the bases in Neuhammer, Saubersdorf and Sippondorf where – in October 1941 – they were transformed into the so-called auxiliary police battalion – *Schutzmannschafts Battalion Roland-Nachtigall*, and then renamed *Schutzmannschafts Battalion 201*. Shukhevych had the function of the commanding officer of the company in the transformed unit. In March 1942, the Battalion was directed to Belarus, where it protected the facilities important for the occupation system and participated in operations against partisans. The battalion – with losses in men equal to 49 – was to kill 2,500 partisans, which is an unfeasible number and gives rise to questions about the status of its possible victims. After a year-long contract of service in the formation, the Ukrainian policemen left the Battalion. Shukhevych returned to Galicia and became even more intensively engaged in the activities of the OUN(b).

In the Top Executive again

After Gestapo arrested Dmytro Hrytsai, Shukhevych assumed the function of the Central Provid of the OUN(b). In February 1943, he participated in the meeting of the Executive of the OUN(b) in Olesko (the Third Conference) where the decision was made that the organisation would commence armed activities. Shukhevych was consistently fighting for the strengthening of his position, and in May 1943, he became one of three members of the OUN Provid Bureau

(apart from Shukhevych, it was composed of Zinovij Matla and Dmytro Mayivsky), and thus he deprived Mykola Lebed of its command. In the next months, he made efforts to fill more important posts in the organisation with people from the Nachtigall Battalion. Shukhevych's promotion in the organisation coincided with the commencement of the ethnic cleansing in Volhynia by OUN(b)-UPA which – pursuant to estimates – claimed 60 thousand victims, mainly Poles, but also people from mixed families and the Ukrainians who helped their Polish neighbours. The apogee of the genocide occurred in July 1943. The methods of “de-Polonising” applied by the OUN(b)-UPA from Volhynia were approved by the Executive of the organisation during the Third Convention of the OUN held in the last ten days of August in Zolota Sloboda near Berezhany.

Supreme Commander of the Ukrainian Insurgent Army - “Taras Chuprynka”, “Petro Lozovsky”

In November 1943, Shukhevych officially assumed command of the UPA. As Supreme Commander, he supervised the course of the ethnic cleansing in the area of Eastern Galicia. Similarly as in Volhynia, it followed the sequence: the mass killing was preceded by acts of individual terror against the people considered the leaders of the Polish community, and so the victims were teachers, officials, estate

administrators, pre-war professional non-commissioned officers of the Polish Army. The mass killing of Poles by the OUN(b)-UPA started at the end of 1943. The methodology of operations was theoretically modified. In May 1944, the detailed instruction of “removal” of the Poles included the following recommendation by the chief command of the UPA:

Give the Polish population the order to move out within several days to the ethnic Polish land. If they don't do that, send the troops to liquidate men, and burn cabins and property. Once more I remind you: first call upon Poles to abandon their land and only later liquidate them, not the other way around.

There is no information that Shukhevych called any of the commanders of the field units of the UPA to account for their failure to observe the recommended sequence of terror and the killing of Polish women and children. According to different estimates, the “anti-Polish actions” in the area of Eastern Galicia resulted in the death of 20 to 70 thousand Poles. The verification of this data has been carried out by the Institute of National Remembrance. At present, the lists with victims' names and surnames are being prepared.

“Shift the blame for what happened thus far onto Germans, Bolshevik partisans, war, etc.”

As early as in spring 1944, in connection with the change in the geopolitical circumstances i.e. the expected victory of the Allies, the Executive of the OUN(b)-UPA initiated the fabrication of evidence concerning the ethnic cleansing and tried to place the liability for escalation on the Polish side, and to shift the blame for the losses among the Polish civilians onto the Germans and Soviet partisans. Several months earlier, the OUN(b) had initiated similar activities in relation to anti-Jewish pogroms.

Roman Shukhevych died in a manhunt organised by the NKVD-MGB in the outskirts of Lviv (Bilohorshcha) on 5 March 1950. Seriously wounded, he committed suicide.

The title includes the quotation from Roman Shukhevych's speech given during the Great Convention of the Ukrainian Supreme Liberation Council on 13 July 1944. Quotation from: G. Motyka, *Ukraińska partyzantka 1942–1960. Działalność Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstańczej Armii [Ukrainian Partisans 1942-1960. Operations of the Organisation of Ukrainian Nationalists and the Ukrainian Insurgent Army]*, Warsaw 2006, p. 379.

«Ми створюємо для себе зручні позиції, яких неможливо досягти за зеленими столами». Йдеться про Романа Шухевича

Відповідальний за злочин геноциду, скоєний проти поляків на Волині та в Східній Малопольщі. І все ж таки на сьогодні для багатьох в Україні він залишається національним героєм.

Роман Шухевич народився 30 червня 1907 року у Львові. Батько, Йосип Шухевич (1880–1948), за професією був суддею. Мати, Євгенія, з дому отця Стоцького, була донькою пароха з села Оглядів - розташованого на півдорозі між Радеховом та Топоровом. Він виріс у сім'ї, яка боролася за незалежність України: його батько був «політичним» комісаром Західноукраїнської Народної Республіки в Кам'янці Струмиловій, тоді як в будинку

дідуся та бабусі на початку 20-х років відбувались збори солдатів Української Галицької Армії; там мав жити навіть Євген Коновалець.

Закінчивши початкову школу, Роман продовжив освіту в Академічній гімназії у Львові. Диплом середньої освіти він отримав у 1925 році. Під час навчання у гімназії він долучився до діяльності «Пласту» і займався різними видами спорту, навіть здобував нагороди на місцевих змаганнях.

«Шух» - студент, конспіратор-нападник, невдалий офіцер-артилерист.

In 1925, Roman Shukhevych started his studies at the Faculty of Architecture of the Lviv Politechnic Institute. In the same year, he joined the underground Ukrainian Military Organisation – his first nickname was probably “Shchuka”. The young conspirator was battle-tested with the assassination of the Lviv school superintendent, Stanisław Sobiński, accused of “Polonising” the Ukrainian education system. Shukhevych carried out the assassination with Bohdan Pidhainy, another member of the UVO, in the evening of 19 October 1926. The police investigation failed to determine the actual assassins of Sobiński. Two other members of the UVO were sentenced for that act – Ivan Verbytskyi and Vasyl Atamanchuk.

In 1928, Shukhevych was enlisted in military service. He completed it in the Artillery Reserve Cadet School in Volodymyr-Volynskyi. He did not graduate from this school, probably due to the reservations expressed by the counter-intelligence. After leaving the army, he went to Danzig where he studied at the local university of technology, and at the same time took courses of the UVO.

«Дзвін» - боєць ОУН

Після створення Організації українських націоналістів Шухевич приєднався до військових структур Крайової Екзекутиви ОУН для західноукраїнських земель, незабаром ставши бойовим референтом організації. На той час він використовував псевдонім «Дзвін». У червні 1934 р., після того, як міністр Броніслав Перацький був убитий ОУН, Шухевича заарештувала поліція та заслала до концентраційного табору у Березі Картузькій. Навесні 1936 р. Окружний суд Львова засудив Шухевича до чотирьох років ув'язнення, але згідно з амністією, вирок було зменшено до двох років. Докази сприяли слабкому покаранню. Єдине, що вдалося довести, це те, що «Дзвін» належав до ОУН. Шухевич вийшов на волю у 1937 р. Після звільнення з в'язниці продовжив підпільну діяльність. Восени 1938 року він пробрався до Словаччини, де взяв участь у створенні квазідержави «Карпатська Січ» як член військового штабу. Після окупації Закарпатської Русі угорськими

військами він, ймовірно, був евакуйований до Третього рейху, де пройшов навчання у Військовій академії в Мюнхені. Після програшу вересневої кампанії Республікою Польща, як і багато активістів ОУН, він опинився в Кракові, де брав участь у засіданнях - як внутрішніх організацій, так і на зустрічах з представниками німецьких спецслужб; він також проводив військові курси для оунівців, а на межі березня та квітня 1941 р. брав участь у нарадах II Великого збору ОУН у Кракові.

Батальйон «Нахтігаль»

Навесні 1941 р. Шухевич взяв участь у створенні диверсійного батальйону, підпорядкованого німецькому Абверу, який незабаром став називатися «Нахтігаль». Вербування до підрозділу проводила ОУН, остаточна підготовка солдатів проводилася в Нойхаммері (Сьвентошув). Після нападу Третього рейху на Радянський Союз (22 червня 1941 р.) Підрозділ направився на схід.

Організаційні акції Шухевича збіглися з проведенням ОУН (б) -УПА етнічної чистки на Волині, яка - за підрахунками - забрала 60 000 жертв, переважно поляків, а також людей із змішаних сімей та українців, які допомагали своїм сусідам-полякам.

30 червня батальйон «Нахтігаль» дійшов до Львова. Його відділи знаходились в районі греко-католицького собору св. Юра. Там

Шухевич зустрівся з представниками місцевої ОУН, а також з партійною елітою, яка слідом за німецькою армією прибула з території Генерал-губернаторства. Він брав участь в організації засад української «міліції», яка мала відповідати за «порядок» у місті. Того ж дня (30 червня) з ініціативи ОУН було створено уряд Ярослава Стецька, в якому Шухевич був призначений заступником «міністра» з військових справ. «Нахтігаль» пробув у Львові більше тижня, після чого вирушив на схід.

Зі слів кількох свідків, на початку липня 1941 р. невелика група «нахтігалістів» мала брати участь у арештах та екзекуціях у Львові; заздалегідь підготовлені проскрипційні списки мали бути використані при відборі жертв. Підрозділи батальйону також мали забезпечувати львівські тюремні комплекси під час операції з вилучення з них жертв злочину НКВС. За цією діяльністю українська міліція переслідувала Євреїв, яких контролювали солдати «Нахтігаль». У спогадах та слідчих справах є інформація про жорстоке поводження солдатів з цими примусовими робітниками, але загалом батальйон не брав участі в погромах єврейського населення на вулицях Львова, що відбулися на початку та в останній декаді липня 1941 року. Причетною до них виявилась міліція, створена ОУН¹¹. Масові розстріли Євреїв «Нахтігаль» мав дозволити після виїзду зі Львова, в околицях Вінниці.

Шухевич уникнув долі решти членів уряду Стецька, які були інтерновані. Українські батальйони Абверу були виведені до баз в Нойхаммері, Зауберсдорфі та Сіппендорфі, де в жовтні 1941 року

вони були перетворені в поліцейський батальйон, т.зв. захисний - Schutzmannschafts Batallion Roland-Nachtigall, потім перейменований у Schutzmannschafts Batallion 201. У реформованому підрозділі Шухевич був командиром роти. У березні 1942 року батальйон був направлений до Білорусі, де захищав важливі для окупаційної системи об'єкти та брав участь в антипартизанських акціях. Батальйон з власними втратами - 49 вбитих, повинен був ліквідувати 2500 партизанів, що є нереальною кількістю і викликає питання щодо статусу його можливих жертв. Після закінчення строку дії однорічного контракту на службу у формації, українські поліцейські покинули батальйон. Шухевич повернувся на територію Галичини, активніше залучаючись до діяльності ОУН.

Знову в керівництві

Після арешту Дмитра Грицяя Гестапо, Шухевич зайняв посаду військового референта Центрального Проводу ОУН (б). У лютому 1943 року він брав участь у конференції керівництва ОУН (б) в Олесько (III конференція), під час якої було прийнято рішення про перехід організації до військових дій. Шухевич послідовно намагався зміцнити свої позиції, у травні 1943 року він приєднався до Бюро Проводу ОУН, яке складалося із трьох осіб (крім Шухевича, до його складу входили Зиновій Матла та Дмитро

Маївський), позбавивши тим самим Миколу Лебеда керівництва. У наступні місяці він намагався зайняти більш важливі організаційні посади, які займали особи з «Нахтігаль». Організаційні акції Шухевича збіглися з проведенням ОУН (б) -УПА етнічної чистки на Волині, яка - за підрахунками - забрала 60 000 жертв, переважно поляків, а також людей із змішаних сімей та українців, які допомагали своїм сусідам-полякам. Апогей геноциду настав у липні 1943 р. Методи «деполонізації», які використовувалися «волинською» ОУН (б) -УПА, були затверджені керівництвом організації під час Третього збору ОУН, що відбувся в останній декаді серпня у Золотій Слободі поблизу Бережан.

Головний командир Української повстанської армії – «Тарас Чупринка», «Петро Лозовський»

У листопаді 1943 року Шухевич формально прийняв командування УПА. Як головнокомандуючий він контролював етнічні чистки у Східній Галичині. Подібно до Волині, вона мала характер послідовності: хвилі масових злочинів передували акти індивідуального терору, жертвами яких стали люди, які вважалися лідерами польської громади: вчителі, чиновники, розпорядники майна, довоєнні професійні унтер-офіцери Польської армії. Масові злочини ОУН (б) -УПА проти поляків розпочалися наприкінці 1943 р. Методологія діяльності була

теоретично модифікована. У травні 1944 року в детальній інструкції щодо «винищення» поляків головне командування УПА рекомендувало:

дати наказ польському народу виїхати до рідних польських земель протягом декількох днів. Якщо вони цього не зроблять, тоді направити ополчення, щоб ліквідувати чоловіків, а хатини та майно спалити (розібрати). Ще раз звертаю увагу на те, щоб закликати поляків залишити землю, а тільки потім ліквідувати, а не навпаки.

Немає інформації про те, що Шухевич притягнув до відповідальності когось із командирів польових військ УПА за невиконання рекомендованої послідовності терору та за вбивство польських жінок і дітей. За різними оцінками, внаслідок «антипольської акції» в районі Східної Галичини загинуло від 20 000 до 70 000 поляків. Перевірка вищезазначених даних здійснюється ІНП. В даний час готуються списки жертв.

«Те, що сталося дотепер - звинувачуйте німців, більшовицьких партизанів, війну тощо».

Вже навесні 1944 року внаслідок зміни геополітичної ситуації - очікуваної перемоги союзників - за ініціативою керівництва ОУН (б) -УПА почали готуватися докази щодо питання етнічних чисток, намагаючись звинуватити за ескалацію польської сторони, та приписати Німеччині і радянським партизанам частину втрат цивільного населення Польщі. Кілька місяців раніше ОУН (б) ініціювала подібні заходи щодо антиєврейських погромів.

Роман Шухевич загинув під час рейду, організованого органами НКВС-МГБ у передмісті Львова (Білогороща) 5 березня 1950 р. Тяжко поранений, він покінчив життя самогубством.

У заголовку цитата з виступу Романа Шухевича під час Великого з'їзду Української Головної Визвольної Ради 13 липня 1944 р. Цит.: G. Motyka, *Ukraińska partyzantka 1942–1960. Działalność Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstańczej Armii*, Варшава, 2006, с. 379.

ТОМАШ БЕРЕЗА

Opcje strony

- [Print this page](#)
- [Generate PDF of this page](#)
- [Notify about this page](#)

• Share this article

[Share on Facebook](#)

[Share on Twitter](#)